چیـــر□ک\ مـــر□ڤ و…د□ورو بـ□ر..
ئ□دیب نادر

1

تاز□ ک□چیر□کی "ئ□سپ"ی ب□اوببوو□و□، □□ژ□ك بوو ل□و □□زان□ی شار ئ□و□ند□ ب□ ج□شبوو د□تگ□ دارستانی ش□پ□لی د□ریای□کی ت□کچ□ژاو□، ئاسمان گیز□گیزی م□ش□نگ س□رشاری د□کرد و□ك چ□ن ئ□رک□سترا ب□ سیمف□نیای□کی نایاب ژیانی ب□ ه□□□کی ب□د□نگ د□ب□خشی ئاوها..ل□ ف□لافل□ک□ی "ئ□نت□ ماشی"□□ک□وتی ئازاد ش□یدام کرد و ب□ ش□قام□ک□دا ش□□بوویند□و□، ش□قام□ د□گیر□ک□ی جمهووری، ک□ س□رو□خت□ك بوو ببوو□ جمکی ژیان و ت□نان□ت ب□ش□کیش ل□ ئایند□ی ه□شتا ن□هاتوومان..و□ك ب□□ی ه□زی گ□□ینی دنیامان ت□گ□□اب□، خ□شحا□ان□ پیایدا هاتین□ خوار□و□. پ□ی□کمان ل□س□ر ش□ست□ک□یدا بووای□، پ□ی□ک□ی دیمان ل□ناو ی□ک□ك ل□ کت□بخان□کانیدا د□بوو، ه□ندر□ن، ل□ د□ست□ چ□پیدا بوو ب□رانب□ر با□□خـــان□ک□ی شکورن□ججـــا□، ب□ئوم□ـــدان□ د□رد□چـــووین□ د□ر□و□، چـــونک□ □□ف□کـــانی ل□ چ□نـــد کت□ب□کـــی م□لـــوول و دنیـــای□ك ت□زوخ□□گرتـــــوو ب□ولاو□ هیچـــــی تـــــر ل□ســـــ□ریاندا ســـــ□قامی ن□د□گرت..د□چووین□و□ د□ست□□است، گ□ل، ئینجا ئاس□، ئاس□ جوانترین ئاس□مان بوو.. زیار□تگای □□زان□مان بوو..□□ف□ پ□ کت□ب□کانمان ب□س□رد□کرد□و□، و□ك ئ□و□ی م□زاری پیاوچاك و ئ□ولیاکان بن د□ستمان پیایانـــدا د□ه□نـــا و کـــاتیش ل□ پ□نج□کانمـــان□و□ □وونـــاکیی پ□د□ ب□خشین..ک□ د□ریش د□چووین، ب□ل□ب□ ب□د□م □□گاو□ دن□ی ش□یتانی شیعرمان د□دا، ک□ی داد□ ب□ز□ت□ خوار□و□ و زریان و گ□رد□لوول□کی ســـپیی ســـپیی جیاوازمـــان پ□ د□نووســـ□ت□و□..ئ□گ□ر کچ□ خ□ونئاســـاک□ی ح□م□ئ□مینیش، ڤین□س□ با□اب□رز ل□ د□ر□و□ بووای□، ش□قام د□ورووژا و و□ك د□مان د□ک□وت□ پ□ل□قاژ□..کسپ□ ن□ك ه□ر ل□ جگ□رمان□و□، ل□ چاویشمـــان□و□ ســـ□ری د□کـــرد، گ□نـــج و پیـــر ل□ ح□ســـر□تدا، و□ك ش□م□ند□ف□ر□ک□ی شار، ل□ دووک□□ی سووتان ب□ولاو□ هیچی تریان ب□ره□م ن□د□ه□نا..ت□ز□ـــك خـــوارتر، ئ□ر□زدی ه□□یلـــووشین و ب□ بارت□قـــای ســـی□کان ب□نـــوب□رام□ی کلارای پشت کـــاونت□ری ع□تر□کانمـــان کـــرد و ح□ســـ□تباران□ د□رپ□□یـــن..ل□و پ□چ□دا، ل□و پ□چ□ی ب□لای ق□ریی□ی ت□کفقژاو لاید□دا و ل□ بازا□□ □□نگا□□ک□دا خ□ت د□دیت□و□، وتی: با بپ□□□ین□و□، س□ر□ك ل□ "دا□ ئ□لو□ت□نیی□"بد□ین.. پ□ی□کانمان و□ك ب□□ی چاوبن، ب□ر□و جاد□ک□ی ئ□وب□ر، جاد□ی ئ□وقاف، پ□لک□شیان کردین..ئ□و□یش، تاب□□ی تیکچ□ژاو و ج□نجا□، و□ك ئ□و□ی کت□ب مفت

بێت، جێی کەسی تری تێدا نەدەبووەوە، لە خەمان خزاندە نا بەینەکانەوە و ڕووبەڕووی گەوهەرخانەی چاپەمەنییە بێشومارەکان وەستاین، دەتگۆ بەرانبەر قەدەر وەستاوین.. لە بەر ئەوەی بەردەوام داشکاندنیشیان هەبوو، چەند دانەیەکم قۆزتەوە و چوومە لای یەکێك لەو کچە بە تاسولووس و ڕێکپۆشانەی پسووڵەیان دەنووسی و گوتم پێم بڵێت چەندم لەسەر دەکەوێت، مخابن، نابەدڵانە کە شیعرە نوێیەکەی بەیاتیم گێڕایەوە و بەخۆم گوت"بریا ئەو لەففە فەلافلەم نەخواردبایە". نەیسە، بەوانی دیەوە هاتینە دەرێ و لەبەر دەرگاکەدا"ئەحمەد محەمەد ئیسماعیل"بە مەشرەبە خۆشەکەیەوە بەرەو پیرمان هات و بە سەودوو چەردە کتێبەکەی لێوەرگرتم و ئاشقێك چۆن بە دیداری ماشووقەکەی شاگەشکە دەبێت، ئاوا، تریقانەوەیەکی شەیدایانە تریقایەوە..ورد ورد لێیان ڕاما، دەتگۆ زارۆڵەیەکە و دوای دابڕانێکی کورت دایکی خۆی دەبینێ ئەخژن و خۆشنوودییەکی کتوپڕ ڕووکاری ڕوخساریان داگرتەوە..چرکەساتێکی پێنەچوو، سەری هەڵبڕی، ڕووە هەورگرتووەکەمی دیت، هەموو هەورێکیش چیرۆکێکی لە پشتە و هەندێ کەس دەتوانن بیخوێننەوە.. باوکانە سەرێکی لارکردەوە و وتی: ئەوە چییە؟ ئازادیش وتی: نەیتوانی تازەترین دیوانی بەیاتی بکڕێت.. مەچەکی گرتم: وەرە، وەرە! ڕایکێشام بمباتەوە ژوورێ، منیش وتم: نا..نا.. پێویست ناکات.. پێویست دەکات و دەبێ بێی..ئازاد شەرمنانە تێیڕوانی ئینجا وتی: پارەی پێیە بەڵام بەش ناکات، ئەویش وتی: ئە باشە با نوقسانییەکەی بۆ تەواوکەین..دیسان بە شەرمەوە وتی:...فلسی کەمە...هەندە وردەی لە گیرفانی پانتۆڵە سەوزئاماڵێ بزڕکاوەکەی دەرهێنا و وتی: دەستم مەگێڕەوە..منیش چوون ئەو منداڵەم لەهات یارییە دەبەستەکەیان پێبەخشیبە،..چەند خولەکێك دواتر بە"شانشینی گوڵەگەنم"ـەوە دەرپەڕیمە دەرێ و یەکەوڕاست ئەویشی لێیوەرگرتم و پاش ئەمدیوئەودیو، مەلی ئافەرینێکی ڕەنگاڵەی بەرەڵا کرد و دوای قەدەرێك تەتەڵە کردنی کتێب و ئەدەب و تازەترین چیرۆکی خۆی چووە ژوورەوە کتێب نەوازش بکات و ئەمەیش..دەتگۆ گەنمەجاڕێکی بێپایان پەلکێشمان دەکات، خلبووینەوە، وەکو ئەوەی لە خەوێکدا بین شادانە پیاسەیەکی دیکەی زەرمان کرد..دواجار دوڕیانێك جیایکردینەوە، ئەو پەردەکەی گرتەبەر و تاریکییەکەی ئێوارە بەرەو پریادی قوتی دا و منیش تەنیا و دڵخۆش ئاڕاستەی خۆم بەرەو تەپەی مەلا عەبدوڵڵام گرت..جاروبار سەیری ئاسمانم دەکرد، گوڵستانێك بوو تازە ئەستێرەکان تیایدا دەپشکوتن..سەرلەبەری ڕێگای بەرەو ماڵەوەم، وەکو پەیکەرتاشێك لە یادگەمدا پەیکەری ئەو زەردەخەنەیەی چاوە پشت چاویلکەکانیم دادەتاشی تاوەکو لە شوێنێکی شایستەی دەرباری یادەوەریم سەقامگیری بکەم و بە ئامان و زەمان نەهێڵم

تەزوگەردی ڕۆژگار وێنەی ئاسەوارە دێرینەکانی مێژووی لێبکات..
2
هاوینێکی ڕمووزن هەوساری شاری گرتبووە دەست..پێویستم بە دوو تی شەرت و هەنێ کتێبی تازەیش هەبوو کە هەواڵی بڵاوبوونەوەیان کەوتبووە بەر گوێم و خۆیان هێشتا نەگەیشتبوونە کتێبخانەکانمان، نەشمدەزانی کەی دەگەن. بەڵام پێشوەخت دەبوو نەختێ پارە پێکەوە بنێم. لە ڕاستیدا حەزم لە تی شەرتێکی ڕەش بوو لەوانەی لە ئێرانەوە بە قاچاخ دەهێنران و لەگەڵ ئەیش هێشتنەوەیشدا ڕێك دەهاتنەوە، چونکە بە تەمای بووم. وەکو دایکم دەیووت هەم زیارەت و هەم توجارەت..دەستپێکی گەرمایەکی سەخت و ناحەز بوو، بە خۆم گوت گەر کتێبەکان لەوە زیاتر دوابکەون، ئەوا حەجمان ناگرم و دەبێ سەرلەبەیانییەك بچمە سلێمانی و دەمەوئێوارە بگەڕێمەوە. ئەو ڕۆژەی بەتەمای چوونیش بووم، ئەفسووس برادەرە کتێبخۆرەکان ئاگاداریان کردمەوە، پێیاناکرێ هاوسەفەرم بن. ناچار بوولێڵەکی زوو، کە هێشتا ئاوەشەنی ئەستێرەکان کزرنەببوونەوە، تەنیا، تەنیا ڕۆیشتم.. تەنیاییەکەم وای لەو ڕێگایە کرد دەتگۆ کۆتایی پێتدەکاتەوە و شاریش تراویلکە دوورە دەستەکانە..ئەو سەروبەندەیش ئۆتۆمبێلەکانی خەت لە دارە سووتاوەکە نەفەرەکانیان دادەبەزاند..سەرەتا شڵەبوومەوە و پەڕیمە ئەوبەرەوە، سەرێکی مزگەوتی گەورەم دا و ئینجا بە جادەی مەولەویدا پێچمکردەوە و بە کتێبفرۆشییەکەی شێخ ئەنوەر بەرەو جادەی کاوە جڵەوی شەقاوەکانم بەردا..تەنیا بوو، کتێبیش بێشوومار.. سەیری سەعاتە ئۆریەنەکەمم کرد، نزیکەی دوو کاژێر لەوێ بووم، کەچی بە دوو چرکە دەچوو، بەهەرحاڵ، چەند پەرتوکێکی نیوداشت و یەك دوانەکی تازەشم لێ کڕی و نەختێك هەوراز بوومەوە، لە چایخانە بەناوبانگەکەی ئەوبەر چایەکم خواردەوە و پشوویەکم دا، ئەوسا بە تەیکردنی ئەو شوێنانەی دەکرێ بەڵام تاڕادەیەك شارەزایان بووم، ملی ڕێم گرتەبەر..بێگومان کاتێ سەفەرم دەکرد، بەدەگمەن نەبووایە لەفە و ئەو شتانەم نەدەخوارد، تەنها بیبسیکۆلا و پسکیتە قەیماغدارەکان و ئەو شتانەم دەخوارد، جارجارە کاستەریشم لە یەکێك لەو دوکانە پاکوخاوێنانەی جادەی مەولەوی دەخوارد و ئیتر لە گەڕانم بەردەوام دەبووم..ئەوانەم بە ئیشتیاوە ئەنجامدا و بەرەو بازاڕی قەرەباڵخی ئێرانییەکان چووم..لەوێ زۆر شتم ئەمدیو ئەودیو کرد و سەرەنجام تی شەرتێکی ڕەش و یەکێکی سەوزئامالەم بە نرخێکی کەمتر لە نرخی داواکراو دەستەبەرکرد، ئەوەیش ڕووی خۆشکردم و بووە هۆکاری ئەوەی بڕێك پارەی زیادیشم پێبمێنێ بە ئەگەری کڕینی کتێبی تر و کرێی گەڕانەوەش..ئیدی نازانم چۆن بە شوێنێکی ئەوتۆدا ڕۆیشتم کە لە سەفەرەکانی پێشترم پەیدا

□ان□بردبووم..س□رل□ب□ر دوكانی كوتا□فر□شی بوون، و□ك ئ□و□ی چووب□تم□ ن□و دارستان□كی □□نگاو□□نگ□و□، ه□ند□ ل□ قوماش□كانیان ب□ بن□میچ و چارداخی ب□ر دوكان□كانیان□و□ ه□□واسیبوو، ج□گای□كی ناواز□ بوو، هاوش□و□ی ق□□ب□ز□ی س□ر□وخواری □ووناكیی، ب□ دنیای□ك د□چوو ت□نها ل□ خ□وندا پ□ی پ□ ببر□ت. لاپ□□س□نان□ ب□ناو ت□كچ□ژانی □□نگ□كاندا د□□□یشتم و د□موچاوم پارچ□ قوماش□كی ه□□واسراو دایپ□شی، ك□ لامبرد، ل□ شو□ن□كی چ□پ□كی بازا□□ك□ دوكان□چك□ی□ك د□رك□وت، □□ی چوون□ژوور□و□ و ب□رد□میشی ب□ م□ز گیرابوو، چ□رد□ی□ك كت□ب ل□ س□ریدا پا□خرابوون، جگ□ ل□ چ□ند دان□ی□ك ن□ب□، ئیتر ز□رب□یان كت□بی جزوب□ندكراوی ئایینی بوون، ه□ستم ب□ بوژان□و□ی□ك كرد، و□ك ب□□ی ن□مام□كی گ□□بردوو بم و ئاود□ر كرابم، “مر□ڤ و د□وروب□ر”ـ□ك□ی م□سعوود محم□د د□ی گواستم□و□ ب□ ناو چاو□كانم و س□رنج□كانم بوون ب□ ن□چیری..تاز□ ك□وتبوو□ بازا□□و□، ی□ك□و□است نرخ□ك□ی و□كو كلچووك ب□ چاومدا هات..ئ□گ□ر ئ□و ب□□ پار□ی□ بد□م.. دوای ت□فكرین ب□ خ□م وت، د□مزانی كر□ی ت□واوی گ□□ان□و□م پ□نام□ن□..خاو□ندوكان، ك□ □یشدار□كی پاكوخاو□نی ش□روا□ مرادخانی پ□شبوو، كت□بیكی جزوب□ندی كراو□ی ل□ب□رد□م بوو، ل□و□كانی د□جوو□ان، جاروبار چاوی ه□□د□ب□ی و د□نگی قرت□ قرتی ت□سبیح□ك□شی ب□ ش□ن□یی د□ك□وت□ ب□رگو□، بیرم كرد□و□ ساتوس□ودای ل□گ□□دا بك□م، ش□رم□ك□م خ□ریك بوو دژواری بكات، ب□□ام ب□ كت□ب!…نیگاكانی د□تگ□ تاش□ب□ردن و ب□ س□ر د□موچاومدا ب□رد□ بن□و□، ه□سترئاسا ملی ن□دا، ه□ن□ك ب□ م□لوولی و□ستام و دواجار وتم كر□ی ت□واوم پ□نام□ن□ تاكو بگ□□□م□و□ ب□ ك□ركووك، ك□چی… ئیدی خ□مبارانی ب□ خ□م گوت كاشك□ ه□ر تی ش□رت□كم بك□یبای□.. ب□داخ□و□..و□ك ب□□ی ل□ خ□و ن□كی ج□نجا□ ب□خ□ب□ر هاتبم..”مر□ڤ و د□وروب□ر” ب□ د□ستم□و□ ن□بوو، نا ب□د□ان□ دوورك□وتم□و□ و ب□ ئیشتییا ق□د□ر□كی دی سوو□ام□و□..ه□شتایش و□ن□وز د□ست□و□ی□خ□ی خ□ر ن□بوو□و□، ب□ل□ژ□ ل□ژ ب□ر□و مزگ□وتی گ□ور□ ك□وتم□□□..ك□ ل□و□و□ د□رچووم، ه□ورازبووم□و□ و و□خت□ سواری ه□ژد□ن□ف□ریی□ك□ بووم، ه□ناس□كانم ه□ند□ی ل□نگ□ری ب□□اد□ قورسی ك□شتیی□ك وابوون و د□یشم ه□ند□ی ش□ول□با ن□كی چ□قیوو..□یش ه□شتن□و□ك□م ب□ یاد سپارد و تاق□ شت□كیش ك□ ل□ ك□□ك□□□مدا مای□و□ و و□ن□ی م□نیووم□نت ئاو□دانی د□كرد□و□ “ئ□حم□د محم□د ئیسماعیل”بوو ب□ خ□ی و ز□رد□خ□ن□ی ئ□فسوناویی چاو□كانی ئ□ودیو چاویلك□ك□ی و ئاوات□كی ب□گومان و□دی ن□هاتوو..

ل□ند□ن ـ كانوونی ی□ك□می 2023

گفتوگ▯ ل▯گ▯▯ شان▯کار دلڤین موحسین.. ه▯ڤپ▯یڤین- کام▯ران حاجی ئ▯لیاس

دلڤین موحسین: کات▯ ب▯شداری درامای (ئادیابین)م کرد،ه▯ست▯کی تایب▯ت و جوانی پ▯ب▯خشیم
دلڤین موحسین: ز▯ر▯ك ل▯هاو▯اتیان ح▯زیان ل▯و▯ی▯ م▯ژووی گ▯ل▯ک▯یان ل▯ ر▯گ▯ی دراماو▯ ببینین
دلڤین موحسین: د▯زگای س▯ت▯لایتی کوردستان ل▯ بواری دراما ه▯نگاوی ز▯ر م▯زنی ناو▯
خاتوونی هون▯رم▯ند (دلڤین موحسین مح▯م▯د) ی▯ك▯ك▯ ل▯و ئ▯کت▯ران▯ی ك▯ ب▯شداری چ▯ندین کاری شان▯یی و کورت▯ فلیم کردوو▯ د▯رچوی پ▯یمانگاو ك▯لیژی هون▯ر▯جوان▯کانی ه▯ول▯ر▯ .و▯کو ئ▯کت▯ر ب▯شداری ل▯ (36) کاری شان▯یی کردو▯ و▯کو د▯ره▯نانیش کاری کردو▯.. زیاتر ل▯ (10) سا▯یش▯ ل▯ بواری د▯بل▯ر کار د▯کات جگ▯ ل▯ کاری هون▯ری ب▯ر▯وب▯ری باخچ▯ی مندا▯ان▯ ،ل▯ و▯ش ه▯میش▯ گرنگی ب▯ هون▯ر ی شان▯ و موزیك و نیگار د▯دات دواکای دلڤین موحسین ب▯شداری کردنی بوو ل▯ درامای (ئادیابین) بوو ك▯ ب▯ره▯می کوردستان تی ڤی بوو، ل▯ مانگی ر▯م▯زان نمایش کرا ب▯ چ▯ند پرسیار▯ك ئ▯م ه▯ڤپ▯یڤین▯مان ل▯گ▯▯یدا سازدا.

ه▯ڤپ▯یڤین- کام▯ران حاجی ئ▯لیاس

- س▯ر▯تا بزانین دلڤین موحسین چ▯ن ئاشنای هون▯ری شان▯ بوو؟
- من ب▯ه▯ی ئ▯و▯ی کچی نووس▯ر و ر▯خن▯گری شان▯ دراما موحسین مح▯م▯دم ل▯ ن▯و کت▯ب و هون▯رپ▯و▯رد▯ بووم ئ▯م ك▯ش و ه▯وای▯ هون▯ری و ئ▯د▯بیی▯ح▯زو ئار▯زووم ل▯گ▯▯ ب▯هر▯ك▯م وای ل▯کردم رووبك▯م▯ هون▯ری شان▯ ب▯▯ی ئ▯و کات▯ی قوتابی بووم ل▯ ق▯ناغ▯کانی بن▯▯▯تی و ناو▯ندی ب▯شداری ز▯ر ب▯ی چالاکیی▯کانی ن▯و قوتابخان▯ بك▯م دوایش چووم▯ پ▯یمانگ▯ی هون▯رجوان▯کانی

هەولێر بەشی شانۆم تەواو کرد لەوێش بەشداری چەندین شانۆگەریم کرد ..تاوەکو ئێستاش لە کاریە هونەری بەردەوامم..

- باوکت(موحسین محمەد) ڕەخنەگرێکی دیاری شانۆیە، تاچەند کاریگەری لەسەر تۆ هەبووە بۆ ئەوەی رووبکیتە جیهانی هونەری شانۆ و دراما؟
- باوکم (موحسین محەمەد) هەمیشە هاندەروو هاورێ و پاڵپشتمە لەسەرەتا وە تاکو ئێستا خۆی منی ناردە پەیمانگای هونەرە جوانەکان بەشی شانۆ دیارە زوو ئەو هەستی بەبەهرەی من کردبوو، ئەمنیش هەمیشە هەوڵم داوە شایستەی ناووکەسایەتی بابم بم و باشیشی کرد منی ناردە ئەوبەشە چونکە جیهانی هونەری شانۆ زۆر جیاوازە، لەوێ زۆر شت فێر بووم توانیم لە ڕێگەی مامۆستایەکانم پەرە بە توانستی هونەری خۆم بدەم بەیە کاریگەری بابم لەسەر من زۆرە.
- تۆ سەرەتا بە شانۆ دەستت بەکاری هونەری کرد دوای بە دۆبلێر ئەنجا دراما،زیاتر خۆت لە کێمەیان دەبینیتەوە؟
- من هەموو کات دەڵێم سەرەتاو کۆتایی هەر شانۆ ئەلف و بێی هونەرە چونکە من ئەو چێژەی لەشانۆ وەری دەگرم، لەهیچ کام لەهونەرکانی تر وەرناگرم بەڵام کاتێ بەشداری درامای (ئادیابین)م کرد،،هەستێکی تایبەت و جوانی پێبەخشیم بەتایبەت کەمن زۆر حەزم لە پێش کامێرا نەبوو وەك شانۆ بەڵام خۆشبەختانە لەگەڵ ستافێکی زۆر باش کارێکی ئاوام دەست پێ کرد، لەبەر ئەوە شانازی دەکەم کە لەو درامایە بەشدارم بووم من هەمووئەوکارانەی کردومە ،هەوڵمداوە باشترین شێوە پێشکەش بکەم و هەموو توانستەکانم بەکار بهێنم.

*کەواتە ئەگەر بکرێت، بۆ خوێنەرامان باس لە ڕۆڵەکەت لە درامای (ئادیابین)دا بکەیت ؟

- ئەوەی ڕاستی بێت کەسایەتی (سورەیا)م زۆر بەدڵ بوو چونکە زۆر جیاواز بوو لەو ڕۆلانەی کە پێشتر لە شانۆ و دۆبلێر بەرجەستەکردوون،چونکە(سورەیا) کەسایەتییەکی لەسەرە خۆ و هێمن و کچی کەسایەتییەکی گەورە(ممتاز پاشا) یەکێ لەناو دراماکە قورساییەکی دروست کردبوو کەدەبوو پیشانی بدەین وەك دەزانن من لە زۆر بەی ئەو ڕۆڵەنەی من وەکو ئەکتەر بەرجەستەم کردوون، یان مەرگەسات یان بەزمەسات یاخود ئافرەتێکی پر جوڵەو قسەزان بووە بەیە ئەوەیان(سورەیا) بەمن زۆر جیاواز بوو بەپێی قسەی ئەوانەی دراماکەین بینیوە

نواندن□ک□یان پ□ باش بوو□ من ه□و□م د□دا ز□ر ب□ساد□یی نواندن□ک□ ئ□نجام بد□م ک□ جیاواز ب□ت ل□و □□□□ی پیشتیر ب□رج□ست□ کردوون ه□ند□ك ل□ دیال□گ□کان ب□زم□سات و م□رگ□سات بوون ل□ی□ ز□ر ب□د□م بوو ل□ ه□مان کات دا من ی□ک□مجار بوو ل□ب□رد□ك کامیرت بو□ستم کامیرا ل□ی□ ز□ر گرنگ بوو ل□ ب□رج□ست□ کردنی ئ□و ر□ل□.

*چ□ن د□□وانیت□ د□زگای س□ت□لایتی کوردستان ل□□ووی گرنگی دان ب□ درامای کوردی؟

-گومانی ت□دانیی□،ک□ د□زگای س□ت□لایتی کوردستان□ بواری دراما ه□نگاو□کی ز□ر م□زنی ناو□ ه□رل□س□رتای دام□زراندنی□و□ گرنگی ب□ درامای کوردی داو□ ه□موومان درامای (م□می ئالان)مان ل□بیر□ ل□ گ□□ چ□ندین درامای تر ه□موویان گوزراشت بوون ل□□□س□نای□تی گ□لی کوردستان ئ□م درامای□ش ک□ ب□ره□م□کی خ□ما□ی و م□ژووی و ک□م□□ای□تی بوون ب□ کادری کوردی پ□شک□ش ب□ بین□ران کرا د□نگدان□و□یکی باشی ه□بوو ب□ج□ر□ك بین□ر□کی ز□ری ه□بوو ب□ ج□ر□ك بین□ر ر□ژان□ ب□پ□ر□ش□ چاو□□وانی دراماک□یان د□کرد ب□گومان ز□ر□ك ل□هاو□اتیان ح□زیان ل□و□ی□ م□ژووی گ□ل□ک□یان ل□ ر□گ□ی دراماو□ ببینین ه□رل□ر□گ□ی ئ□م درامایی□و□ چ□ند ئ□ک□ت□ر□ك ل□ شاش□ د□رک□تن□و□ ک□ د□م□ك بوو کاری هون□ریان ن□بوو ئ□و□ش ج□گای د□ست خ□شی□ و□ ل□ ه□مان کاتدا چ□ند ئ□کت□ری نو□ش ناسران و ه□ند□ك ئ□کت□ریش ف□رمی کار کردنیان گ□رانکاریان ب□س□رداهاتبوو دووبار□ د□ست خ□شی ل□ د□زگای س□ت□لای□تی کوردستان د□ک□م هیودارم ک□نا□□کانی تریش گرنگی زیاتر ب□ درامای کوردی بد□ن.

- جیاوازی نواندن ل□ شان□ و دراما دا ه□ی□؟ ئ□گ□ر ه□ی□ جیاواز□کان چین؟

-جیاوازی ز□ر □ من ئ□وه□ست□ی ل□س□ر شان□ د□ی د□م ب□بین□ر و□ك نواندن ل□ دراما قورس□ چونک□ راست□و خ□ی رووب□رووی بین□ر د□بیت□و□ و□کو دراماو سین□ما نیی□ دووبار□ بک□یت□و□ کام□ت پ□باش بوو ئ□و گرت□ ه□□بژ□ریت ب□ی□ ئ□و ه□ست□ک□ ب□رد□وام ناب□ت ب□□ام شان□ ی□ک□م چرک□ ساتی خ□ی داه□نان□ ک□ نزیك بین□ریت و ه□ستیان پ□ د□ک□یت ه□موو رووداو دایل□گ□کانت رووب□رووی بین□رانی ب□ی□ نواندن ل□دراما ل□م روو□و□ ک□م□ك ئاسانتر□ ئ□و□یش ب□ه□ی دووبار□کردن□و□ی گرت□کان .

- ک□ن ئ□وان□ی هاوکارو پا□پشتی ت□ بوون، ل□ بواری هون□ردا؟
- س□ر□تا باوکم پا□پشت و هاوکارم بوو ل□ ئ□ستاش هاوس□ر□ک□ش مام□ستا ئوم□د ک□ کو□ی هون□رم□ندی ک□چکردوو مام□ستا ت□حسین شعبان□ ز□ر هاند□رم□ ه□میش□ شانازی ب□ کار□کانم د□کات ئ□گ□ر ئ□و هاوکارم ن□ب□ت ل□ ئ□ستادا کارکردن ز□ر ز□حم□ت□ ب□ تایب□تی ئ□گ□ر خ□زان دار بیت من خاو□نی س□ مندا□م ب□ی□ ل□ر□دا سوپاسی د□ک□م.

*پر□ژ□ی داهاتووی هون□ریت ه□ی□؟

-ل□ ئ□ستادا هیچ پر□ژ□ی□کی هون□ریم ل□ ه□گب□دا نیی□، ه□رکات□ی کار□کی جوان ه□ب□ت شان□ ب□ت یان دراما خزم□ت ب□هون□ری کوردی و ک□سای□تی دلڤین موحسین بکات ئاماد□م ب□شداری تیادا بک□م.

چ□پ□□ ل□د□ن ب□ قسوور.. ر□سو□

ب□ختیار

ل□ کورد□واریدا کات□ک بیانویستوویای□ هانی ی□ک□ک بد□ن، د□یانگوت: چ□پ□□ی ل□د□ن ب□ قسوور… با بژی ه□ر بژی، کات□کیش رقیان ل□کار□کانی د□ب□و□ د□یانگوت: ه□ی ل□تی ل□تی چ□ندم گوت م□چوو□ ج□تی. ب□و ش□و□ی□ ک□س و تاک□کانیان ب□رز و نزم د□کرد□و□.

ب□پ□ی ب□□گ□نام□ میژوویی□کان ز□رب□ی گ□لانی ر□ژه□□اتی ناو□□است ل□و□ت□ی ه□ن، ه□ر خ□ریکی چ□پ□□ل□دانن، تای وایل□هات گرووپی چ□پ□□ ل□دان دام□زراو□، ئینجا ه□ر ی□ک□کیان ل□ژ□ر ناو□ک، کات□ک ئیمپ□ات□ری□تی عوسمانی (پیاو□ ن□خ□ش□ک□) ب□ر□و رووخان ر□یشت، گ□لانی ع□راق ب□کورد و ع□ر□ب□و□ تف و ن□فر□تیان ل□عوسمانیی□کان د□کرد، ل□ ب□رامب□ریشدا ل□گ□□ هاتنی ئینگلیز گ□لانی ع□راق ل□س□ر ش□ست□ و ش□قام و ک□□ان□کاندا چ□پ□□یان ب□ ئینگلیز ل□د□دا، (ئ□م□ ب□پ□ی ب□□گ□نام□ و ڤیدی□ی□کان).

کات□ک م□لیک ل□ع□راق دانرا ه□موو پیاو ماقوو□انی و□ات س□ری ر□زیان ب□ پاشا و م□لیکی ع□راق دانواند، ماو□ی□کی ز□ری خایاند، ل□گ□□ ئ□و□ی ب□پ□ی ب□□گ□نام□کان بن□ما□□ی پاشای□تی ل□ع□راق خان□واد□ی□ک بوون، ه□رد□م ل□خ□می گ□لانی ع□راقدا بوون، تا□اد□ی□ک ل□خ□می ع□راقدا بوون،ننن ب□□ام ل□ولاو□ ئاغا و د□ر□ب□رگ□کان خ□□کیان ه□راسان کردبوو، دواتر رژ□می پاشای□تی رووخا، دیسان□و□ خ□□ک دووبار□ هات□و□ جاد□ و د□ستی ب□چ□پ□□ل□دان کرد، ب□□ام ئ□مجار□یان ل□ژ□ر ناوی دیک□ و ر□کخراوتر بوو، ب□□ام کار□سات□کانی گ□لانی ع□راق ل□و سات□و□ د□ستپ□کرد، پارت□ سیاسیی□کانی ع□راق ل□و س□رد□م□دا ساویلک□یی خ□□کی ق□ست□و□، ئ□مجار□یان ب□دروشم و ه□ند□ک قس□ی بریق□دار خ□□کیان ل□خشت□ برد و ب□ر□و ه□راسانکردنی خ□□ک چوون، ب□ب□ ئ□و□ی ب□رنام□ی□کی روونیان ه□ب□ ب□ خ□شگوز□رانی خ□□ک و و□ات، ت□نیا ب□ ناو د□رکردن ب□ن□کانیان د□ه□نا ئارا، خ□□کیش ه□ر خ□ریکی چ□پ□□ل□دان بوون، ب□ ئاگا ل□و□ی ئ□و چ□پ□□ل□دان□ د□ب□ت□ ه□ی ل□خشت□بردنیان.

ل□لای□کی دیک□و□ گ□لانی ع□راق رووب□□ووی ی□ک د□ک□ن□و□ ب□ناوی ق□ومی□ت□و□، کورد و ع□ر□بیان ب□دژی ی□ک ل□ق□□□مدا، ب□ ئ□م□ش ع□شای□ر□ ع□ر□ب□کان ب□ه□س□ و ه□را د□هاتن گوند و د□هاتی کوردیان داگیر د□کرد، ه□رهیچیان ن□کردبووای□ د□غ□ و دانی د□هات□کانیان د□سووتاند، ه□موو ئ□مان□ ل□ژ□ر پر□س□ی چ□پ□□ل□داندا ب□□□و□ د□برد، ب□ش□ک ل□کوردیش ل□رق و قین□ی دژی براک□ی هاوکاری ع□ر□ب□کانیان د□کرد، چونک□ ب□ناو ش□□ش□کان ل□س□رد□م□کدا دژ ب□

ئاغا و دەرەبەگەکان وەستاوەتەوە، ئەوانیش لە پایتەخت هیچ بەچوون و هەڵوێستێکی وایان نەبوو، تەنیا ئەوەی لەناو پەرلەمانە کارتۆنی و بێنەکاندا چەپڵەیان لێدەدا و سەریان بۆ دەلەقاند.

لەگەڵ هاتنی بەعس لەعێراق پرۆسەی چەپلەلێدان وەک بەرنامەیەکی سەرەکی لەنێوەندی دەزگە راگەیاندن و رۆشنبیرییەکان بەتەواوی دانرا، هەردەم سەرۆک بەهەر شوێنێکدا دەڕۆیشت چی بگوتایە بەباش و خراپ هەر چەپڵەی بۆ لێدەدرا، خەڵکێکی زۆر نانی ئەو چەپڵەلێدانەی دەخوارد، کەسانێکی زۆریش هەبوون لەترساندا چەپڵەیان لێدەدا، بەو شێوەیەکی بۆ چەند دەیەیەک لەمێژووی بەعس بەو شێوەیە توانی ڕەگی خۆی لەناو هەموو ماڵێکی عێراقدا بسەپێنێ، ترس و چەپڵە وایکردبوو لەناو ماڵی خۆشتدا قسە بکەی، یاخود لەگەڵ نزیکێکی خۆتدا قسە بکەی و ناڕەزایەتی دەربڕی، ماوەیەکی زۆری خایاند زۆر کەس بەهۆی قسە نەکردنی، هەردەم لەناخ و مێشکیدا دەیهێنا و دەیبرد، بەو هۆیەوە تووشی چەندین نەخۆشی بوو، هەبوو لەداخا مرد.

کاتێک بەعس رووخا بۆ جارێکی دیکە جەماوەری ستەمدیدەی چەپڵەرێزان هاتنەوە جادە، ئەمجارەیان زۆر بەتوندی چەپڵەیان لێدا، بەو پێیەی ئازاد بوون، خەڵکێکی زۆریش لەپێشتردا بەهۆی چەپڵەوە نانیان پەیدا دەکرد، ئەوانە ئاوارەی وڵاتان بوون، ئەمجارەیان یادی چەپڵەلێدانەکانی پێشتریان دەکردەوە.

لەکوردستانیش بەهەمان شێوەی عێراق بەزمی چەپڵەلێدان بووە پرۆسەیەک بەساویلکەییەوە چەپڵە لێدەدەرێ، بەڵکو بەهۆی چەپڵەکانەوە وڵات ئاوەدان بێ، بۆیە هەردەم چەپڵەی لێدەن بێ قسوور... با بژی هەر بژی، هەر کاتێکیش رقتان بەوە بڕێن هەی لەتی لەتی چەندم گوت مەچووە جێتی.

رەسوڵ بەختیار

چیرۆک\ بەدوای ئەوی تردا دەگەڕێم.. ئەدیب نادر

(ئەم جیهانە جیهانەکەی هۆمیرۆس، جیهانەکەی ئێمە نییە) دەبلیوو. ئێچ. ئۆدن

بەدوای ئەوی تردا دەگەڕێم، دەمەوێ دەزوولەی ناو پێنجەکانی ببینم، کەلارە کلکدرێژەکەی سنگی لە ئاسۆ بساوێ..لەوەتەی ئارابخام جێهێشتووە – شتێك بانگم دەكات، دەمەوێ دەرگایەك بكەمەوە، لەوديويدا خۆم ببينم، ئەو خەمەی دەی بە مشتێ پێكەنين لەوانلێو بوو، ئەوەی عەیامەکی دوورودرێژە نەمبینیووە، میلەکان هەمووی وەستاون، چیدی نیگەرانی میقاتکردنی کاژمێرنیم، شەتەکم، شتێك بانگم دەكات – نامەوێ بەدەنگیی بێت، مخەننەتیی خوێیە – خوێی ئەم سەردەمە لە شەقە و ڕوخسار بەبەرییە..هەر دەبێ بیدۆزمەوە..لە وێرانەکەی ئێستادا- مخەننەتیی خوێی ئەم سەرزەمانە وشکەیە، لێشاوی بنیادەمەکانیش بەرەو هاتوو ڕایدەماڵێت، لەناو سەرزەدەکەی خەمدا- لەناو لەپەکانی خەمدا- نەشارەزا و کتوکوێرم، چاوەکانم تەرمیناڵن، دەڵپەکان جێی دەهێڵن..دەمەوێ ڕابردوو ئاوەدان بکەمەوە و تارماییە کەسەکەی خۆم، کە وەك دەزووی کەلارەیەك ئاسۆ بەدوایدا کێش دەکات هەنگاوەکانم دەپرژێنێتە تانوپۆی گۆڕستانێك زەحمەتە گۆڕی جادووبازە لەبیرکراوەکەی ناو خەونی کیشوەرە سارد و سڕەکان بدۆزمەوە

سەرزەمینی خەونێکی بەردەوام هەڵدەکەنم

زەنگوڵە بێشومارەکانی ژیان، شوانکارەی دووری یادوەریم دەزرنگێننەوە، گوێچکەکانم بە سەرێکی دی باڵدەگرن سەری ناو دنیایەکی ڕمووزنە: نازانم جادووبازە قژدرێژەکەی منداڵییم، ئەوەی ئاسۆی چاوەکانی زەرد زەرد گەواڵەی ترسیان دادەباراند، ئەوەی لە باخەڵیا تولەمار پێپکەی دەخوارد

لەم چۆڵاییە چی دەكات؟

ـ لەم کەلستانە چیدەکەیت؟

ـ بۆچی دەگەڕێیت؟

بۆچی لەم ئەبەدییەتە بێتانوپۆیە بێخەبەرم دەنی؟

دوای زەمەنێکی دەرەوەی زەمەن – گۆڕهەڵکەنە بچکۆلەکانیش بە تاهەتایە بە یادیان سپاردووم

ـ شار؟

کاتی خۆی دڵنیابووم زێدی هەموو میدییەکانە، کاتی خۆی

دەیانزانی چۆن بمرن بمرن لەسەر زەمینی ژیانی ئەو

ئێستا، ئێستا ڕۆحیان سپاردووە، بەڵام دەزانن وەك"گیانە مردووەکان"هەناسە بدەن

لەسەر زەمینی مەرگی ئەو- ئەوەی ڕۆحی هەیە دەنکیشێتە دەنکیشێت

تۆ مەسیح نیت، شاری منداڵییە کەنەکەشت لازارۆس نییە!

بۆچی بێخەبەرم دەنی؟

ڕۆح ڕووتە – کتێبە پێ جنەکەکانی جارانت لە خاکوخۆڵ بتەکەنە،

بزان□ چ وش□ي□ك دووبار□ مندا□ييم پ□ د□دات□و□
ئ□ستا- ئ□ستا گ□اوى كردووم
□□خان□ى خاس□ س□رزيندووبك□ر□و□
ه□ناس□ى ه□ورم بد□ر□ – با ب□ دارعاساى برووسك□: چر□ى ب□ پ□زى
ق□ر□برووت ب□ در□خت□ □□نگگراو□ ساخت□كان بب□خشم و
پرد□ تاريك□كانيش سپيى سپيى ه□□بگ□□م
ه□لان□كانى ن□ونيگام چ□□وه□□ن- با م□ل□كانى باو□گو□گو□□ د□رين□ك□
بگ□□□ن□و□ بينايم
خ□زگ□كانم د□ل□نگ□ن – گ□چان□ك□ى خدرى زيند□يان ب□ ب□ن□
دواى ز□م□ن□كى د□ر□و□ى ز□م□ن – من ناتوانم و□ن□كان ل□ك بد□م□و□،
□□نگ ب□ ديم□ن□كان بب□خش□م
ك□ما□ بد□م□و□ د□ست پان□□اماك□ى جاران
چ وش□ي□ك ئ□ستا ب□ □ابردوو□و□ □اي□□ د□كات؟
ت□ د□ت□و□ من ه□رو□كو"ئ□چ. جى. و□□ز"- ب□ وش□ ماشين بخو□ق□نم
گ□م□ ب□ ز□م□ن بكات و ئ□و ئاقاران□ بگ□□□ت ك□ خ□س□□تى □ووبار
د□گرن□ بارت□قا
پ□نا بب□ر□ ب□ر خ□يا□
ـ ب□ گ□□ان□و□ي□ك من بك□ ب□ فاوست□س- □□حى خ□مت پ□د□ ب□خشم..
د□م□و□ - ئ□و پ□رد□ خ□□□م□شييان□، ئ□و د□رگا ك□□مدراوان□، ئ□و ديوار□ ب□ پ□نج□ران□، ئ□و در□خت□ مردووان□ ن□بينم، ئ□و ش□م□ند□ف□ر□ ه□وور و د□ست□م□ي□ش، ل□ ت□پ□پ□ى م□لا ع□بدو□□او□ و□ك پير□م□رد□كى ب□ويقار، ديسان ل□ سبيل□ در□ژ□ك□ي□و□ جن□ك□ دووك□□ين□ك□ى ع□لائ□ددين ب□ت□د□ر□ و ك□خ□ك□شى تا□ييي□كى خ□ش ب□ □وخسارى كيژاندا ه□□بواس□، □□خان□ك□، س□ر□م□كوت□ ج□رب□ز□كانى بگر□ت□ ق□□ان□دشكان، ئ□ت□مب□لى دووك□□م□شيش ب□ ك□□ان□كاندا ت□پ□□□ و مندا□ييمان س□رل□نو□ سپيى ه□□گ□□□ت، د□م□و□ – □وونا كى بد□م□ د□ست پ□ريي□كانى هانز كريستي□ن ئ□ندرسن و بي□□سن، تاكو كراس□□كى ز□□ين ب□ ئارابخا ف□راه□م ك□ن..د□م□و□ – د□خيل□ دزراو□ك□م بشك□نم – ب□ بازا□ى ك□ترفر□شان بد□م□ غار، تا گو□س□بان□ى ما□□كانى س□ر ق□□ا ببن ب□ و□ستگ□ى □□نگاو□□نگى نيشتن□و□، باخچ□ك□ى"ئوم□□بيع□ين"يش بد□م□و□ ب□ مندا□ييم – بيكات ب□ گ□□□پانى ياريي□ ب□ندكراو□كانى ناو ياد□و□ريى ه□تاكو ل□ س□ب□ر□ ئاوريشميي□كانى د□ستما□□كى گ□ند□موويين بچنم و ئار□ق□ى □اكردن□ ب□شومار□كانمى تيادا ك□بك□م□و□، بچم□و□ يان□ك□ى س□لاف ح□ميد چكچك□ مندا□□كان بكات□و□ ب□ مريشك و ز□م□ن ك□ك□و□ت – ب□□ام ئ□ستا ب□ره□م ن□ه□ن□ت□و□ .. د□م□و□ - كت□بخان□ك□ى ئاس□ س□رل□نو□ بگ□□□ت□و□ س□ر پشتى ش□قام□ك□ى جمهوورى و منيش ببم ب□ پ□□ميسي□سى

کت□ب – ه□تا نووری شاعیر□تیی □□حم گ□رم بکات□و□، ب□ ئ□و□ی ن□ه□□م
د□□پ□کانی باران ئاو□□□ ب□هوود□کان فریوویان بدا و ب□ در□ختی
کورت□ با□□ای ح□وش□ک□مان ملوانک□ی س□وزی چر□یان ل□ دروستک□م
ل□ س□ربان□کدا بخ□وم ئ□ست□ر□کان ش□□ ب□ چاوانم بفر□شن
ک□للــ□م پ□پ□ ب□ ل□ خ□ونی ب□ ژمار□
ی□خ□ی هــاوینی ه□□ایســاو ب□ د□ســتی ب□فرفر□شــی کــورتیلان□ی نــاو بازا□□ک□ی ت□پپ□و□ ب□دی بک□م
گو□م ل□ مشتوم□ی ناو چایخان□ک□ی ح□مان و د□مینــ□ چ□قاو□سوو□کان و هاروهاجیی زار و پوو□ی تاو□□کان ب□ت
قژم س□رگو□ی□کانم داپ□ش□، لاجانگی ش□ر بهــ□□م□و□
ه□نگاوی هاو□□کانی ک□□ان□ک□مان ق□رز ک□م و ل□گ□□ خ□مدا بیانب□م
ب□ ئ□و کووچان□ی محــاج□ر□ی خانوو□کانیــان نیهــا□ی ت□لیسمئام□زی س□ر□تاتک□ی کیژ□کان دایاند□پ□شن – تا ل□و□□ژبن ل□ ش□قق□ی با□ی خ□ون□کان
د□م□و□ – ل□ س□ر ش□ست□ی ز□رد□پ□□دا جانتای ک□چوبار ه□□□□ژم
تا کناچ□ی ئ□وار□کان ل□س□ر بورکانی خ□ف□ت و چاو□□وانیی ه□□ن□نیشن
ئ□و پیاو□ بچک□ل□ی□ ببینم ک□ گشت □□ژ□ك د□بوو□ تابل□ی□کی جیاواز ه□تاکو زار□□□کانی ل□ □□نگ□کانیا گ□ور□بن
د□م□و□□ شاری مندا□یی□ک□م بد□زم□و□ و ئ□و ن□ین□ک□ی ل□ بس□نم – ک□ خودی خ□مم تیا د□دی
ـ ب□ گ□□ان□و□ی□ك من بک□ ب□ فاوست□س
چ□رد□ خ□ون□کی و□دی ن□هاتوو شکد□ب□م، ب□ شاعیر□کیان د□سپ□رم، تا بیانکــات□ نیشتیمــــان و بـــای شیعریـــش تاه□تـــای□ ل□ کــووچ□ و ک□□ان□کانیــدا ه□□بکـــات، ب□□ـــام ل□و□ ب□ئاگـــاب□ ک□ داه□نـــان ف□ن□م□نای□ ن□ك مر□ق.. ب□ئاگاب□ ق□□□م□ک□ی ق□ت ب□ تووتن سیخناخ ن□کات، ئ□گ□رنا وش□کان د□بن ب□ دووک□□ و سووتوویش میراتی چ□کام□!
ـ ب□ ئ□دیب نادر د□گ□□□م، □□حی □ووت و قووتی خ□مت پ□د□ب□خشم
ـ ل□م ک□لستان□ چی د□ک□یت؟
ـ پاش ز□م□ن□کی د□ع□جاو – ه□رماو □اد□چ□□ک□نی
ئ□و□ی ب□دوایدا د□گ□□□ی ئ□و دنیای□ نیی□ ک□ و□ك دووک□□ی جگ□ر□ ل□ ئاسمان□کی ونبوودا □□ویی□و□
ئ□و□ی ب□دوایــدا د□گ□□□ــی – ل□و ئــاو□ن□ی□دا ونبــوو ک□ ب□رب□ر□ تاز□کان درزیان ت□کرد
ئ□و□ی ب□دوایدا د□گ□□□ی □ابردوو□ – چاو□□□ م□ک□ – □ابردوو بانگت ناکات
ه□ور□کی ک□ن ل□ چاو□کانتا ح□شارد□
ل□گ□□□ با فرم□سک□کانت ئ□غرک□ن – ل□گ□□□ با ببیت□ ن□چیری دووری

بەدەنگییەکان.

هەولێر: شوبات و ئازاری 2017

ئەدیب نادر

سەردەشت عوسمان و حوکمڕانی خێڵگەرایی!.. تاهیرعیسا

چواردە ساڵ لەمەو بەرو لە کەش و هەوای بەهاراوی و دیمەنە دڵڕفێنەکانی کوردستان و بۆن وبەرامەی پڕ لەگوڵ وگوڵزاری بەهارانەی پێدەشتەکانی هەولێردا، مێشکێکی پڕ بەهرەو دڵێکی پڕ جۆش و خرۆش لە بووندا بۆ ئەبەد فەناکرا!

سەردەشت عوسمان، چ وەک لاوێک و چ وەک قوتابییەک کە تازە لەزانکۆی هەولێر لەکۆتا قۆناغی خوێندنی زانکۆدا سەرگەرم و سەرحاڵ بوو، و چاوی بڕیبووە ئایندەیەک کە هیوای بەوە بوو بتوانێت دەورو نەقشی لە نەخشاندنی تابلۆ گشتییەکەی کۆمەڵگای کوردستاندا بەباری ژیانێکی باشتردا هەبێت، وە جێگای ئومێدی باوک و دایک و کەس و کارو هاوڕێ وئاشناکانی بوو، بەتایبەت دایک وباوکە زەحمەتکێشەکەی کە بیست و سێ ساڵ و سات بەسات و ڕۆژ بەڕۆژ زەحمەت و ڕەنجیان لەپەروەردەو گەورەکردنیدا بە ئومێدی ئایندەیەک کە شایستەی ڕۆڵەکەیان بێت کێشا بوو.

ئاکامەکەی لەگەڵ گەشەی بیرو هزری ڕۆڵەکەیان و مەعانات دەردو ئازارێک، کەسەردەشت هەر زوو لەسایەی دەسەڵاتی کوردی خۆماڵیدا هەستی پێکردوو درکی بەو ڕاستییە کرد، کە ئەو ژیانەی ئەو لەو چوار چێوەو کۆمەڵگایەیدا تێیدا هاتۆتەبوون، لەگەڵ خەسڵەت و تایبەتمەندی بیرو خەیاڵ و خولیاو خەونی ئەودا تەواو ناکۆکەو، وە درکی بەو قڵشت و کەلێنە چینایەتییە کرد کەلەکۆمەڵگای کوردستاندا لەسایەی دەسەڵاتێکی کوردی خێڵەکی پول پەرست و قازانج پەرستدا ڕۆژ بەڕۆژ لە فراوان بوونداییەو نەیتوانی بێدەنگ بێت و مەعاناتەکانی چ وەک گەنجێک و چ وەک تاکێک هەم لە کۆمەڵگاداو هەم لەچوار چێوەی

خێزانێکی هەژاری دەرگیر بەکەمەڵێک گرفتی ئابووری، بەدوای چارەسەرو هەژاندنی دەسەڵاتەوە وەک لاوێک بابەتێکی فەنتازیا ئاسای کردە هەوێنی هزرو بیرەکانی بۆ ئەوەی پەیامی خۆی بەدەسەڵات و کۆمەڵگاو هاوچینەکانی لەو ڕێگایەوە بەهەموان بگەیەنێت. بەڵام بەرلەهەموان، دەسەڵاتی خێڵەکی بیرتەسکی موحافزەکاری دواکەوتوو، نەیتوانی تەحەمولی بابەتێکی چەند دێڕی، (من ئاشقی کچەکەی بارزان) یم، بکات!؟

کە لەچوار چێوەی بابەتەکەدا وێنایەکی پڕ بەپێستی لە واقیعیەتی ژیانی خۆی و خێزان و زۆرینەی ئەو کۆمەڵگایەو وە لە هەرێمی سەرەوەشدا دەسەڵاتێک دەکرد، کە ئەم چیرۆکەی ئێستا من لەبارەیەوە نیگەرانم و دەمەوێت لەبارەیەوە بەردەوامی بەو پەیامە بدەم کە سەردەشتی ئازیزی بەو ڕۆژگارەگەیاندا. نیشانی هەموومانی دا کە نەک بە چواردە ساڵ لەمەوبەر، بەڵکو بەئەمڕۆش و بۆ ئایندەو بۆ دەیان ساڵی دیکەش، ماهیەت و ناسنامەو جەوهەری ئەم دەسەڵاتە چەندە خەتەرناکەو چەندەمەترسیدارە لەسەر چارەنووسی یەک بەیەکی هەموو ئەوانەی کە لەم کۆمەڵگایەدا، کەم تازۆر ناڕازین لە سەرەتاپای حوکمڕانی ئەم دەسەڵاتە.

چواردە ساڵ سەردەشت لەو کۆمەڵگایەدا بۆ ئەبەد لەباری فیزیکیەوە بێدەنگ کراوە، بەڵام سەردەشت عوسمان چ وەک پەیام و هزرەکانی چ وەک ئەو شێوازەی ئەو تێیدا چارەنووسی بەمە گەیاند، بەردەوامی هەیەو ئەمڕۆ بەسەدان سەردەشت لەسەرهەمان پەیامی بوێرانە لەبەرامبەر دەسەڵاتی سەرەڕۆیی خێڵگەرای سەردەشت کوژدا ، جەسورانە لەسەر گڵکۆکەیدا ساڵڕۆژەکەی ڕێز لێدەگرن و بانگەواز بەگوێی دەسەڵاتدا دەدەن کەئەمڕۆ بێت یان سبەی دەبێت باجی ئەو تاوانە بدەن، ئەگەرچی ڕەوتی ڕو لەلێژی دەسەڵاتیان لەسایەی دەسەڵاتی لەمێژینەی دژە خەڵکیان دەستی پێکردووە، کە سیی و سێ ساڵە لەژێر ناوی حوکمڕانی دیموکراتیدا، سەردەشتەکان و سەرانەکان و ستارشەریفەکان و ویدادحوسێنەکان و کاوەگەرمیانیەکان مامۆستا جیهانەکان، لەپێناوی کەڵەکەی هەرچی زیاتری سەرمایەو پارێزگاری لەمانەوەی دەسەڵاتی سەرەڕۆیی بنەماڵەییان، تیرۆر دەکەن .

تاهیر عیسا/ ٧.٥.٢٠٢٤

رەزا شەوان: گیانبەخشینی دایکێک لە پێناوی منداڵەکەی

چیرۆکێکی راستەقینەی گیانبەخشینی دایکێکە لە کاتی بوومەلەرزەکەی ژاپۆن.

دوای ئەوەی کە بوومەلەرزەکە خامۆش بووەوە، کاتێک پیاوانی فریاگوزار، گەیشتنە ماڵە وێرانبووەکان، روویان لە خانووە وێرانبووەکەی ژنێکی گەنج کرد. لە میانەی شەقەکانەوە تەرمەکەیان بینی. بەڵام دۆخی جەستەی تا رادەیەک سەیر بوو. ئەژنۆکانی دادابوون، وەک کەسێکی کڕنۆشبەر، جەستەی بەرە پێشەوە نوشتابووەوە. دەستەکانی وادەردەکەوتن کە شتێکیان بە باوەشەوە گرتووبێت. خانووە داڕووخاوەکە پشت و سەری ژنەکەیان وێران کردبوو.
بە سەختییەکی زۆرەوە، سەرۆکی تیمی فریاگوزار، دەستی خستە ناو بۆشاییەکی تەسکی دیوارەکەوە، تا بگات بە جەستەی ژنەکە. هیوای ئەوەی دەخواست کە ئەو ژنە لە ژیاندابێت. بەڵام جەستەی سارد و رەقبووی، پێیوت کە بە دڵنیاییەوە مردووە.
سەرۆکی تیمەکە و ئەوانی تری تیمەکە، ئەم ماڵەیان بەجێهێشت، بۆ ئەوەی خانووە رووخاوەکانی تر بگەڕێن. بە هۆی هەندێک هۆکارەوە، سەرۆکی تیمەکە بە ناچاری گەڕایەوە بۆ خانووە تەبخبووەکەی ژنە گەنجە مردووەکە. جارێکی تریش ئەژنۆکانی دادان و قۆڵەی لە رێگەی شەقە تەسکەکانەوە درێژکرد، بە پشکنینی رووبەرە بچووکەکەی ژێر تەرمەکە. لە ناکاودا، بە جۆش و خرۆشەوە هاواری کرد، منداڵە، منداڵێکی ساوا لەژێر تەرمەکە دایە.
هەموو تیمەکە پێکەوە کاریان کرد. بە وریاییەوە داروپەردوویان لەسەر و لە دەوری ژنە مردووەکە لابرد. منداڵێکی بچووکی تەمەن (٣) مانگان، کە لەژێر جەستەی دایکیدا بوو، بە بەتانییەکی گوڵگوڵییەوە پێچرابوو. دیارە ژنەکە گیانبەخشینێکی گەورەی داوە، بۆ رزگارکردنی کوڕەکەی.
کاتێک کە خانووەکەی رووخاوە، ئەم دایکە وەک قەڵغان جەستەی خۆی بەکارهێناوە، بۆ پاراستن و رزگارکردنی

کوڕەکەی. کە سەرەکی تیمەکە کوڕە کەرپەکەی هەڵگرت، بە ئارامییەوە نووستبوو.
دکتۆرێک بە خێرایی بۆ پشکنینی کوڕە کەرپەکە هات. دوای ئەوەی کە بەتانییەکەی لێکردەوە، مەبایلێکی لەناو بەتانییەکەدا بینی. لەسەر شاشەکەیدا، نامەیەکی کورت هەبوو، دەقی نامەکە، نووسرابوو:"ئەگەر بتوانیت لە ژیاندا بمێنیتەوە، دەبێت ئەوەت لەبیربێت کە خۆشتم دەوێت".
ئەم مەبایلە لە دەستێکەوە بۆ دەستێکی تر دەگوازرایەوە. هەموو ئەو کەسانەی کە نامەکەیان خوێندەوە:"ئەگەر بتوانیت لە ژیاندا بمێنیتەوە، دەبێت ئەوەت لەبیربێت کە خۆشتم دەوێت" بەکوڵ گریان. ئەمەیە خۆشەویستیی دایک بۆ منداڵەکەی.

(*) ئەم چیرۆکە راستییە، لە زمانی ئینگلیزییەوە، وەرگێڕاوە بۆ کوردی.

ژاپۆن لەنێوان دوو ڕەوشی شکستی ژیۆپۆلەتیک و سەرکەوتنی تەکنەلۆژیدا.. ئەحمەد هەولێری

ژاپۆن وڵاتێکە کە لەکۆمەڵێک دوورگە پێکهاتووە، دوای ئەوەی ئیرەهیتۆ بووە ١٢٤هەمین ئیمپراتۆری ژاپۆن، کە لە ساڵی ١٩٢٦ تا ١٩٨٩ بۆ ماوەی ٦٣ ساڵ فەرمانڕەوایی ژاپۆنی کرد، لەو ماوەیەدا ژاپۆن بە قۆناغی جیاواز و هەوراز و نشێوی سیاسی و حکومڕانیدا تێپەڕیووە و مۆدێلی سیاسی جیاوازی ئەزموونکردووە.

دوای شکستی ژاپۆن لە جەنگی جیهانی دووەمدا و تەسلیم بوونی بە ئەمریکا و هاوپەیمانانی، بەرپرسانی ئەمریکا دەستووریان لە ژاپۆن هەموار کردەوە و دەستوورێکی نوێیان داڕشت. زۆرێک لە دەسەڵاتەکانی ئیمپراتۆریان سنووردار کرد. هێرۆهیتۆ ڕایگەیاند کە دەستبەرداری ئەو بانگەشەیە بووە کە وا لێکدەدرانەوە کە ئیمپراتۆرەکانی ژاپۆن دەسەڵاتی خوداییان هەیە و پیرۆزن، ئەو ڕایگەیاند کە مافی سەروەری چیتر گەڕاوەتەوە بۆ گەلی ژاپۆن.

لە ژاپۆن ئیمپراتۆریەتەکان تەنها دەسەڵاتی سیاسی وڵاتیان بەدەستەوە نەبوو، بەڵکو وەک دەسەڵاتی خودا لەسەر زەوی جۆرێک لە پیرۆزیان هەبوو، کە ببووە سەرچاوەی دەسەڵاتێکی تۆتالیتاری تەخ. ئەوەش ڕێگر بوو لە بەرەوپێشچوونی کەشی کەلتووری لە کۆمەڵگەی ژاپۆندا کە لە سایەی ئاینە جیاوازەکانی بودی و حیکمەت و دانایی ئاین و کەلتوورە جیاوازەکانییەوە، هەمیشە ئاسۆکانی بەسەر پێشکەوتندا کراوە بووە.

دوای ئەوە ژاپۆن لەژێر باری ئەو دۆخە تازەیەدا سەربەخۆیی ژیۆپۆلەتیکی لەدەستدا و کەوتە ژێر کاریگەری خواستەکانی ئەمریکاوە و سیاسەتی وەزارەتی دەرەوەی وڵاتەکەی لەسەر پارێزکاری داڕشتەوە. بەڵام لەپاڵ ئەم دۆخە ترازیدیکییە ساردەدا، ژاپۆن وزەی خۆی لە ئاستی ناوخۆدا چڕ کردەوە و کەوتە هەوڵ بۆ بەرپاکردنی شۆڕشێکی تەکنەلۆژی چڕ بە یارمەتی پێدراوە ئەمریکی و ئەوروپییەکان و ستانداردە ڕۆژئاواییەکان. لەو ڕووەوە ژاپۆن توانی سەرکەوتنێکی مەزن تۆمار بکات و قەرەبووی ئەو لەدەستدان و شکستە ژیۆپۆلەتیک و سیاسییە بکاتەوە، و هەنووکە ببێتە یەکێک لە وڵاتە تەکنەلۆژییە پێشکەوتووەکان و ئابوورییەکەی بە ئەندازەیەکی باش بباتە ئاستێکی باڵاوە. ئەگەرچی ژاپۆن بووە کۆڵۆنییەی سیاسەت و خواستەکانی ئەمریکا بەڵام لە ڕووی تەکنەلۆژی و ئابوورییەوە بەڵکی باش بەرەوپێش چووە کە دەشێ بە داهاتوو بتوانێت لەڕێیەوە لە ژێر ئەو هەژموونە سیاسییەی بیانییەکان بێتەدەرەوە. لێرەوە دەتوانین بڵێین کە ئەو مۆدێرنیزاسیۆن و پێشکەوتنەی ژاپۆن مۆدێرنیزاسیۆنێکە بە لەدایکبوونی دەرەکی (exogenous) ە.

روسیا .. لە فیستیڤاڵێکی نێودەوڵەتی چەند بەرهەمێکی ئەدەبی و هونەری کوردی نمایش

دەکرێن. ئا- کامەران حاجی ئەلیاس

لە مۆسکۆی پایتەختی وڵاتی روسیا لە 9/5/2024 لە فیستیڤاڵێکی نێودەوڵەتی کۆنسێرڤاتۆریای چایکۆڤسکی میوانداری لە بۆنەیەکی تایبەت دا دەکات ، بەبۆنەی سەرکەوتنی سەرکەوتنی گەلانی سۆڤیەت لە جەنگی دووەمی جیهانی بەسەر نازییەکاندا .
لە فیستیڤاڵەکەدا، گرنگی تایبەت مۆسیقای فۆلکلۆری کوردی و ئەو جەنگاوەرە کوردانە دەدرێت کە لە پاڵ گەلانی دیکەی یەکێتیی سۆڤیەتی جاران ئازایانە و خۆنەویستانە لە پێناو وڵاتەکەیان خەباتیان کردلە فیستیڤاڵەکەداچەندین چالاکیی لەسەر ئەدەبی کوردی ئەنجام دەدرێت وەکو بڵاوکردنەوەی کتێب ،پێشکەش کردنی گۆرانی رەسەنی کوردی بەم شێوەی خوارە:
پێشکەشکردن و بڵاوکردنەوەی پەڕتووکی “کتێبی یادەوەریەکان، بەشداری کورد لە سەرکەوتنی هاوبەش بەسەر نازییەکاندا ١٩٤١-١٩٤٥”، کە لەلایەن د. دانەر ئەبوبەکر سەرۆکی دامەزراوەی پەیوەندییە ڕۆشنبیری و گشتییەکانی ڕووس و کورد، وە نوێنەری کاربەرێکەری نوێنەرایەتی حکومەتی هەرێمی کوردستان لە ڕووسیای فیدڕاڵ ئامادە کراوە، لە نووسینی دا پشت بە ئەرشیفە کۆنەکان و بەڵگەنامە تازە دەرچووەکان و پەیامی خزم و کەس و کاری بەشداربووانی جەنگی دووەمی جیهانی بەستراوە.
هەرلە فیستیڤاڵەکەداچەندین هۆنراوە و شیعر بە زمانی ڕووسی و کوردی لەلایەن چەند شاعێرکەوە پێشکەش بە ئامادەبووان دەکرێت وە چەند ،لەگەڵ پارچەمۆسیقایەکی ڕووسی لە لایەن یەکێك لە مۆسیقژەنەکانی کۆنسێرڤاتۆریای چایکۆڤسکی پێشکەش دەکرێت.
لە بارەی مۆسیقای کوردیش لەو فیستیڤاڵەدا چەند پارچە مۆسیقای فۆلکلۆری کوردی و مێژووی لە لایەن چەند مۆسیقژەنێکی دیار کە لە کوردستانەوە تەشریف دەبەنە مۆسکۆ پێشکەش دەکرێت، کە مەلۆدی و گۆرانییەکان بە ئامێری مۆسیقای کولتووری کوردی (دەف، قانونوون، عود، شمشاڵ و زووڕنا) پێشکەش دەکرێن، بەشداربووان بە جۆرەکانی گۆرانی فۆلکلۆری وەك لاوك و بەستە و حەیران ئاشنا دەبن، و دەخزێندرێنە ناو کەشوهەوای مۆسیقای ناوچە جیاوازەکانی کوردستان.
ئەندامانی گرووپی مۆسیقا پێکدێن لە هەریەك لە: زانا جەبەلی – عود، گۆرانی وتن ،میڤان ئەمین – قانوون،فەرمەند خەیلانی – زووڕنا،ژینا خولقی – دەف .

شایانی باسە فیستیڤاڵەکە بەسەرپەرشتی دکتۆرە سڤێتلانە ڕاوەندی-فادای گەورە توێژەری پەیمانگای ڕۆژهەڵاتناسی (زانستی ئەکادیمیای ڕووسیا) دەبێت، چەندین بەرهەمی تری گەلانی جیهان لەم فیستیڤاڵەدا پێشکەش دەکرێن.

ئا- کامەران حاجی ئەلیاس

سروودی تەنهایی.. شیعری ستیڤان شەمزینی

من و تۆ
زۆر لە یەکتر دەچین
وەک یەک، پەژارە
لە باخە خۆڵەمێشییەکەیدا دەمانێژێ
وەک یەک
دەپێیی بۆ گۆرانی دەمانچڕێت
وەک یەک
بەلای ئاوێنەکاندا تێدەپەڕین
خۆمان دەبینین
لە باوەشی سەفەردا
وەک یەک هەنگاو دەنێین
لە دۆزەخی ئاوارەییدا
یەکتر دەبینینەوە

من و تەنهایی
بە یەک سک لە دایکبووین
دوو برای جمکین شەوان پێکەوە
پەتە دەدەین
بەسەر ئەستێرە خەوتووەکاندا
هەر پێکەوە وشەکان کۆدەکەینەوە
رۆمانێکی جەرگسووتاوی

پ□ د□نووسین□و□
د□ستی ی□کتریشمان گرتبوو
کا ت□ک ع□شق□ک
س□ری شیعری سپی کردین

س□رم بوو□
ب□ گ□□ستان□کی ق□ر□با□غ
پ□ پ□□ ل□ پ□نووسی د□□□نجاو
پ□ پ□□ ل□ خ□ند□ی ت□راو ل□ ل□و
پ□ پ□□ ل□ نیگای م□ل□تک□
پ□ پ□□ ل□ بارانی خ□کوژ
پ□ پ□□ ل□ ئوم□د ب□ ئایند□
پ□ پ□یش□ ل□ ئ□ستای خ□م

شیعر□کانم
ب□نی ت□یان ل□د□
دووریم
ب□نی نزیکبوون□و□تی ل□د□
ماچ□کانم
ب□نی ل□وی ت□یان ل□د□
موچ□ک□کانم
ب□نی ل□شی ت□یان ل□د□
د□ست□کانم
ب□نی پرچی ت□یان ل□د□
نیگاکانم
ب□نی چاوی ت□یان ل□د□
جانتاک□م
ب□نی بیر□و□ری□کانی ت□ی ل□د□
ل□ ه□موو ئ□مان□ گرنگتر
خ□یا□□کانی ت□ن
ب□نی ع□تری ئ□وینی منیان ل□د□

عاشق□کان نامرن ب□□کو ت□نهان

شاعیر□ مردوو□کان ل□ناو گ□□دا نین
ب□□کو ل□ناو دیوان□کاندا د□ژین
م□ست□کان ل□ناو پووچیدا نین
ل□ ناو جیهانی راست□قین□دان
ق□ش□کان نو□ن□ری خودا نین
ئیبلیس ب□ ش□وار□ی خستوون
من ل□ناو ئ□م دنیا پووچ□دا بوونم نیی□
ل□ د□ی ژن□کدا نیشت□ج□م

ل□گ□□ ئ□و□یشدا.. شیعری ن□وزاد ب□ندی

ه□ر چ□ن ه□شتا ن□مبینیوی ،
ب□□ام ب□رد□وام
ب□ ت□ییم پ□و□ دیار□ ..
ئ□□□م□ د□ر ،
ب□ک□سیی□ک □ووم ت□ ئ□کا ،
ئ□و ه□موو خ□□ک□ ناتوانن ،
ب□م پ□بک□ن□و□ تاو□ ..
س□ف□ر ئ□ک□م ،
ه□موو ج□گاکان ب□تا□ن ،
له □ووم نای□ س□یری
ش□ف□ر□ک□ بک□م ،
تارمایی ت□ ، جار جار د□ت و
ل□ لام دائ□نیش□ تاو□ ..

سات□کی ئارام □ووم ت□کا ،
ه□ست ئ□ک□م شو□ن□کی چ□□□ ..
شو□نی ت□ی□ ..
ب□ لای باخچ□ی□کا ئ□□□م ،

ل□م ئ□بی ب□ دیوار□ک و
چی گو□□ ب□ □□نگ و ب□ی□ ..

ک□ ئ□□□م□ ناو ج□گاو□ ،
ه□ست ئ□ک□م ه□نگاو□ ه□بوو ،
ل□ یادم چوو□ ، ن□نراو□ ..
و□ک دیوار□ ،
خ□و و چاوم ل□ک دائ□ب□ی ..
ب□و ش□و□ د□م□ ب□رد□رگا
ئ□□□م ب□□کو
ب□و ک□□ا ن□دا ت□پ□□ی ..

کراس□ک□م ئوتوو ئ□ک□م ،
ئ□□□م ب□ ک□ ؟
م□کین□ی □یش تاشین ئ□□□ :
ب□ ب□ ب□ سوود ئ□مخ□یت□ کار ؟
شوش□ی ع□تر□ک□ پ□م ئ□□□ :
ب□ ب□ ناح□ق خو□نم ب□ژ□ ..؟!

ل□ س□ر□تای شیعر□کا ،
پ□کم ئ□ک□و□ ..
س□د بیانوو ئ□د□زم□و□ ،
تا ن□ینووسم ..
پ□نج□ر□ک□م چرک□ی□کی ل□ ه□□ئ□ست□ و
زوو ه□□ئ□ستم ..
ئ□□□م □□نگ□
ئ□و ب□ د□نگ□ گ□لاس□کی
ت□ گرتب□ ..

ه□ند□ جاریش ب□زار ئ□بم ،
ئ□□□م ل□و شار□ بچووک□
چ□ن تاکو ئ□ستا ن□مدیو□ ؟
□□نگ□ د□م□ ب□ مردب□